

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

2

«РАДЯНСЬКА ШКОЛА»

1957

Театр тіней

Н. СИМОН,

вихователька дитячого садка № 32 м. Львова

Діти дуже люблять дивитися театр тіней. Більше того, прагнуть і самі взяти якусь участь і перед переглядом спектаклю, як правило, тягнуть руки вгору, намагаючись побачити їх тіні на екрані.

Я показувала дітям, як пальцями рук можна зобразити тень зайчика, собаки, вовка, гуски.

Потім почала робити картонні фігурки, які рухалися за допомогою нитки. З ними я розігрувала перед дітьми нескладні сценки. Ці ж фігурки згодом виступали начебто в ролі конферансьє.

Так, наприклад, перед переглядом казки «Лисиця, заець та півень» з'являється тень Петрушки і говорить:

Добрий день!
Друзів я привів своїх.
Пізнаєте, діти, їх?
Песика кудлатого
Та бичка рогатого,
Зайця полохливого,
Півника сміливого,
І ведмедя — Мишу,
І лисицю хижку.

Після того як Петрушка називав той або інший персонаж, на екрані з'являлася тень, яка відрекомендувалася дітям: собака гавкала, півень кукурікав і т. д. Петрушка пропонує дітям відгадати, з якої вони казки. Діти відгадували, і казка починалась.

Іноді замість Петрушки перед переглядом діафільму-казки з'являлась тень якого-небудь її персонажа, який просив дітей відгадати, з якої він казки.

Наприклад, лисиця з казки «Зайчикова хатка» говорила:

Втік із хатки зайчик сірий,
Налякалися всі звірі...
В хаті я вже господиня,
Все моє — і піч, і скриня.
Раптом — півник із косяю.
Я — тікати, він — за мною.

З казки «Кіт, півень та лисиця»:

Я лисичка, пишний хвіст,
Хитрі очі, хижий ніс.

Спритно півника я вкрала
І до лісу з ним помчала.
Кіт огидний наздогнав,
Півня в мене відібрав.

Ведмідь з казки «Теремок»:

Я поважний і кошлатий,
Полюбляю взимку спати.

Колобок з однойменної казки:

У діжі я народився,
У печі рум'яним став,
По доріжці покотився,
У лісок помандрував.
Втік від діда, втік від баби
І від звірів швидко втік.
А лисиці злій повірив,
Став на носа їй — і зник.
А тепер мерщій, будь ласка,
Відгадайте назву казки.

У нас виникла думка показати театр тіней з допомогою аლოსкопа; зображення виходило чітке, з різкими контурами.

Я почала демонструвати за допомогою аლოსкопа не тільки площинні, але й об'ємні іграшки. На екрані було добре видно, як лялька рухалась — ходила, нагиналась, кланялась. Використовувала я і целулоїдні іграшки, і ляльки, які одягаються на руку.

Щоб створити відповідність розмірів персонажів, їх розміщують на різній віддалі від екрана, досягаючи таким чином зображення фігур різного розміру.

Над постановкою казки ми працювали спільно — педагоги дитячого садка та музичний працівник. Ролі між собою розподіляли головним чином в залежності від звучання голосу та можливостей кожного з нас повніше створити образ того чи іншого персонажа.

Наприклад, в постановці казки «Теремок» взяли участь вихователі Лаврентьева Г. В., Симон Н. В. та музичний працівник Мелікова К. М. Вихователька Лаврентьева, яка має ніжний м'який голос, веде ролі зайчика, мишки та лисички. Мені ж більше вдається говорити і співати низьким голосом, а тому мені доручили ролі вовка та ведме-

Фото О. Орлянкіню

дя. Роль автора виконувала К. М. Мелікова.

Слова «Йди до нас» або «А ти хто?» ми говорили всі разом.

Руки персонажів музичний працівник супроводжувала музикою, яка характеризувала кожного звіра.

В репертуар нашого театру входили головним чином народні казки, іноді ми самі створювали нескладні п'єски з метою привернути увагу дітей до виконання певних правил поведінки, виховання дружних взаємовідносин. Так, нами була поставлена казка «Таня і Петрушка».

На екрані з'являється тінь Петрушки. Він танцює під музику.

Петрушка. Ось я і прийшов. Забув, що треба сказати вам при зустрічі. Давайте познайомися. Я вам загадаю загадку, а ви відгадайте, як мене звуть:

Я прийшов до вас і нині
В ковпаку червоно-синім,
Дзвін приємний чують вушка?
Як зовуть мене? (Петрушка).

А тепер скажіть мені, як вас звуть?

Діти хором відповідають кожний своє ім'я.

Петрушка. Ну ось ми з вами і познайомилися. Я зараз приведу до вас одну дівчинку, вона має красивий м'яч. Я познайомлю вас з нею.

(Петрушка виходить за Танею. Входять разом).

Таня. Здрастуйте, діти! Мене звуть Таня. Петрушко, а ти привітався з дітьми?

Петрушка. Ні.

Таня. Чому ж ти не привітався?

Петрушка. Забув.

Таня. Негаразд, Петрушко, забувати вітатися. Скажи дітям «здрастуйте».

Петрушка. Здрастуйте.

Таня. Ось і добре.

Петрушка. А де, Таню, твій красивий м'яч? Давай будемо гратися.

Таня. Зараз піду принесу його (виходить і повертається з м'ячиком).

Таня. Ось він! (Підкидає і ловить).

Петрушка. Красивий м'яч, дай мені (бере м'яч). Ой, який гарний! Я сам буду гратися і від тебе втечу. (Біжить).

Таня. Петрушко, навіщо ти тікаєш? Давай разом гратися, повернись.

(З'являється півень).

Півень. Ку-ку-рі-ку! Хто тут кричить?

Таня. Я з Петрушкою хотіла гратися, а він забрав мій м'ячик і втік. Скажи, будь ласка, Півничку, ти не бачив Петрушку?

Півень. Ні, не бачив. Можливо, кішка Мурка бачила. Піду її покличу. (Виходить).

Мурка. М'яу-м'яу. Здрастуй, Танечко! Таня. Здрастуй, Мурочко. Скажи, будь ласка, ти не бачила Петрушку?

Мурка. М'яу. Ні, не бачила. Може корівка Чорнушка бачила. Піди її запитай.

Таня. Спасибі, Мурочко.

Виходить. На екрані з'являються Таня і корова Чорнушка.

Чорнушка. Му-у! Здрастуй, Танечко.

Таня. Здрастуй, Чорнушко. Скажи, будь ласка, ти не бачила Петрушку?

Чорнушка. Му-у! Не бачила. Піду покличу собачку Жучку. Вона допоможе тобі знайти Петрушку.

Таня. Спасибі, Чорнушко, поклич.

Жучка. Гав-гав. Здрастуй, Танечко! Навіщо кликала?

Таня. Здрастуй, Жучко! Допоможи мені, будь ласка, Петрушку відшукати.

Жучка. Гав-гав! Допоможу, підемо. (Виходить).

Біжить Петрушка, за ним Жучка гавкає.

Петрушка. Ай-ай-ай! Жучка, хороша, я більше не буду забирати м'ячик. Буду дружно гратися. Побіжу покличу Таню і пограюсь з нею. (Виходить і повертається з Танею, тримає її за руку).

Петрушка. Будемо, Танечко, гратися разом. Пробач мені. Я тебе не буду ображати і м'ячик твій віддам.

Таня. Підемо. Я на тебе не гніваюсь. (Граються з м'ячем).

Петрушка. А тепер давай потанцюємо разом.

(Таня і Петрушка танцюють, потім кланяються і виходять).

Опишу, як влаштувати театр тіней.

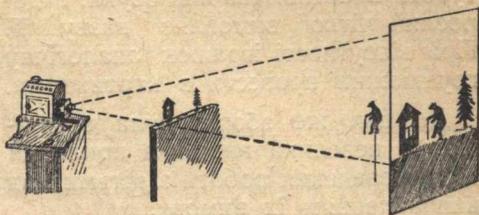
Екран можна зробити будь-якого розміру. Наприклад, простиню розміром 180 см на 150 см натягнути на раму або на стояки для стрибків, поставити їх на стіл, щоб екран був вище. За екраном на віддалі 2-х метрів, а якщо екран більший, то далі, встановити аლოსкоп. Між аლოსкопом і екраном на дитячому стільчику сидить вихователь, який керує фігурками, тримаючи їх близько від екрана. За спиною вихователя розміщується декорація, закріплена на рамі. Якщо декорація велика, її треба встановити далі від аლოსкопа і навпаки.

Аლოსкоп треба встановити якомога вище, наприклад, на шафі, і трохи похило, щоб промені світла не освітлювали вихователя і на екрані не було видно його тіні.

Фігурки, які демонструються, закріплені на паличках. Водити їх треба так, щоб тінь від паличок не падала на екран. Вихователь тримає фігурки навису, що полегшує їх пересування. Ми купили для тіньового театру пластмасового ведмедика, проткнули йому ступні, вставили палички і рухали ними, створюючи враження, що ведмедик крокує. Це сподобалося дітям.

В казці «Теремок» я починаю вести ведмедя з протилежного кутка від теремка, на витягнутій руці, дуже близько до екрана, поступово віддаляючи його від екрана в міру того, як він підходить до теремка. Створюється враження, що ведмедик йде далеко і тому маленький, а підійшов до теремка — став великим.

Іноді ми робимо такий жарт. На екрані з'являються ведмедик, зайчик або ляльки. Діти говорять «раз,

два, три! ведмедика рости», і ведмедик стає все більшим і більшим, і, нарешті, таким великим, що на екрані вміщується тільки одна голова. Діти радіють.

Театр тіней в нашому дитячому садку став найулюбленішим видовищем.

Робота з батьками над виправленням мови у дітей

І. ПЛОТКІНА,

вихователька дитячого садка № 7 Південно-Західної залізниці, (м. Київ)

Продумуючи зміст роботи з батьками — тематику бесід, відкритих занять, консультацій, порядок денний групових зборів, добираючи матеріали для папки-пересувки, ми виходимо з загальних завдань, які стоять перед нами в справі виховання, конкретизуючи їх в зв'язку з особливостями розвитку данного колективу дітей.

Так, перевірка стану мови дітей молодшої групи на початку року показала нам, що тільки 5 дітей говорили чисто, решта не вимовляла шиплячих, звука «р», перекручувала слова, змінювала або пропускала окремі звуки.

Ця обставина висунула перед нами завдання посилити увагу до навчання дітей рідної мови. Природно, що без встановлення тісного зв'язку з батьками робота в дитячому садку не могла дати потрібних результатів.

Цьому питанню були присвячені групові батьківські збори.

Після доповіді логопеда «Про стан мови дітей» ми познайомили батьків з роботою, яка провадиться по вихованню правильної звуковимови з колективом дітей та окремими дітьми, і розповіли, як треба продовжувати цю роботу в сім'ї. Ми порадили батькам приділяти більше уваги розмові з дитиною, стежити за тим, щоб мова її була зрозумілою, чіткою.

В зв'язку з цим великого значення набуває приклад дорослих — вихователя, батьків, їх мовна культура.

В молодшому дошкільному віці виховання правильної вимови набуває особливого значення. З цієї метою треба провадити з дітьми спеціальні заняття, ігри, розучувати вірші. Так, наприклад, з метою вироблення чіткої вимови можна провести гру з чудесним мішечком. В мішечок кладуться іграшкові кішка,